

РЕШЕНИЕ

№ 11512

гр. София, 03.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 62 състав,
в публично заседание на 13.02.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Даниела Гунева

при участието на секретаря Емилия Митова, като разгледа дело номер **4148** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 64, ал. 4 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Образувано е по жалба на А. И. Г., изтърпяващ наказание "лишаване от свобода" в Затвора –гр. С. чрез адвокат В. К. срещу Заповед № 21/25.03.2024 г. на Началника на Затвора С., с която е отказано на жалбоподателя да бъде преместен в затворническо общежитие от открит тип – ЗО "К".

Излагат се твърдения, че А. Г. от 2018г. изтърпява наказание от 10 г. лишаване от свобода в Затвора [населено място], като със Заповед №33/24.03.2022г. режимът му е заменен на лек, а с Определение на СГС по н.ч.д. № 1715/2022г. от 01.07.2022г. е бил условно предсрочно освободен от изтърпяване на останалата част от наказанието. По повод решение на Европейския съд по правата на човека е изготвено искане за възобновяване на наказателното производство и със решение по н.д.№223/2023г., Трето отделение на ВКС отменя решени на ВКС по к.д.№ 1258/2017г. , с което на Г. е било наложено наказание лишаване от свобода от 10 г. и е възобновено наказателното производство. С решение по в.д.№799/2023г. , Второ отделение на ВКС е потвърдено решението на САС, с което на Г. е наложено наказание от 15г.лишаване от свобода.

На 25.11.2023г. жалбоподателят отново постъпва в Затвора С. за изтърпяване на наказанието. Жалбоподателят изтъква, че продължава да изтърпява едно и също наказание по едно и също наказателно производство, като счита, че следва да се имат предвид предходния определен му режим – лек , зачитане на вече изтърпени период

от наказанието, положения труд ,както и предсрочното му условно освобождаване. Сочи произнасяния на СГП и на ВКС .

С доводи за материална незаконосъобразност, допуснати процесуални нарушения и необоснованост моли за отмяна на оспорената заповед. Изтъква се , че в процесната заповед не са обсъдени изобщо наведените твърдения за молбата до органа, нито приложените доказателства-постановлението на СГП и определението на ВКС, справка от служба „Пробация“ С. град. Неправилно е прието от началника на Затвора С., че Г. е новопостъпил с начало на изтърпяване на наказание от 25.11.2023г., като са игнорирани както предходния период на изтърпяване на наказанието, така и положителните становища и доклади на ИСДВР, и предсрочно условното освобождаване на същия. Изтъква, че отказът се основава на извод , че оценката на риска от рецидив остава непроменена, което не кореспондира с доказателствата по преписката.

В съдебно заседание жалбоподателят лично и чрез процесуален представител поддържа жалбата. Представя писмени бележки.

Ответникът – Началникът на затвора [населено място], чрез процесуалния си представител оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена. В съдебно заседание уточнява постъпило писмено становище, като сочи, че неправилно е прието, че се касае за предпоставките на чл. 66 ал.2 от ЗИНЗС .

Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното:

Жалбоподателят А. И. Г. изтърпява наказание "лишаване от свобода" в Затвора [населено място], където е приведен на 24.06.2018 г., осъден както следва:

С присъда № 199/22.06.2015г. по НОХД 3766/2013г. на СГП, НО, 28 състав А. Г. е признат за виновен за престъпление по чл. 116 ал.1 т.6 вр. чл. 115 вр. чл. 20 ал.2 вр. чл. 55 ал.1 т.1 от НК и е осъден на лишаване от свобода за срок от 13г. Определен е първоначален строг режим за изтърпяване на наказанието, приспада се времето през което е бил с взета МНО „задържане под страна“ и „домашен арест“. С решение № 330 на САС от 12.07.2017г. по ВНОХ № 84/2016г. е изменена присъдата на СГП частично като е увеличен размера на наложеното на Г. наказание от 13г. лишаване от свобода на 15г. С решение № 39 от 21.06.2018г. на ВКС е изменено решението на САС и наказанието на Г. е намалено от 15г. лишаване от свобода на 10г.

След фактическо изтърпяване на 5г, 3м и 3 дни и от работа 1г, 4м и 26 дни с определение, влязло в сила на 09.07.2022г. по НЧД №2237/2022г. на СГП, осъденият Г. е бил условно предсрочно освободен и му е наложена пробационна мярка по чл. 42а ал.2 т.2 от НК.

С решение на Европейския съд по правата на човека от 14.06.2022г. по делото „С. срещу България“, влязло в сила на 14.09.2022г. е установено нарушение на чл. 14 вр. чл. 2 от ЕКЗПЧОС, имащо съществено значение за наказателното производство по НОХД № 3766/2013г. на СГП, по ВНОХ № 84/2016г. на САС и по К.№1258/2017г. на ВКС. Със същото се претендира възобновяване на К.№1258/2017г. на ВКС и отмяна на постановеното по него решение.

С решение № 302/23.08.2023г. на ВКС, образувано по искане за възобновяване на наказателното производство, К.№1258/2017г. по описа на ВКС е възобновено, а решение № 39/21.06.2018г. е отменено, делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на съда.

С решение № 427/16.11.2023г. е оставено в сила решение, с което на Г. е наложено

наказание от 15г. лишаване от свобода.

Присъдата на СГП е изпратена с писмо от 24.11.2023г. до началника на областно звено „Охрана“ [населено място] за изпълнение и задържане на лицето Г., който към този момент е предсрочно условно освободен, и на 25.11.2023г. постъпва в Затвора С. за изтърпяване на наказанието, наложено с решение № 330/12.07.2017г. по ВНОХД №84/2016г. на Апелативен съд С. .

Установено е по делото, че наказанието е било приведено в изпълнение с начало 24.06.2018г. като е приспаднал периода на „задържане под стража“ и „домашен арест“. С определение от 01.07.2022г. по НЧД№2217/2022г. на СГП, влязло в сила на 09.07.2022г. е постановено условно предсрочно освобождаване с изпитателен срок в размер на неизтърпяната част от наказанието – 3г., 4 м. и 1 ден и пробационна мярка по чл. 42 ал.2 т.2 от НК за срок от 3 години. Осъденият е освободен от затвора С. на 11.07.2022г. с остатък 3г., 3м. и 16 дни, спечелени от работа 1г. 5м. и 1 ден.

По делото е представено затворническото досие на Г., образувано на 25.11.2023г. по повод повторното му постъпване в Затвора С.. Към него са приложени Заповед №162/16.10.2024г. за награждаване с „извънредна хранителна пратка“, Заповед № 105/10.06.2024г. за награждаване с „писмена похвала“, доклад от ИСДВР от 15.03.2024г., в който рискът от вреди е оценен като среден, заповед за възлагане на Г. да работи като помощник-библиотекар, първоначален доклад от ИСДВР и НС СДВР и оспорената Заповед №21/25.03.2024г. на началника на Затвора С.. Представено е и Удостоверение за завършена корекционна програма „Насърчаване на толерантността“ Представено е постановление на СГП от 21.12.2023г. във връзка с молба от адв. К. като защитник на Г., с което се указва на началника на Затвора С. да се отрази в досието на затворника изтърпяното наказание лишаване от свобода от 24.06.2018 до 11.07.2022г. от ГДИН е постъпила справка за изтърпяване на наказанието фактически и от работа, от която е видно че към 16.02.2024г. е изтърпян период от 06г., 11м.и 19 дни, остатък – 8г. 0м. и 11дни.

Приложени са становища – отрицително от гл. инсп. Х. по постъпилата молба от Г. на осн. чл.64 от ЗИНЗС с мотив, че лишеният от свобода не е изтърпял ¼ от наказанието си, без да се посочва данни защо е счетено това, сочи се и че според закона молителят не може да иска замяна на режима в по-лек, становище от гл. инсп. Д. за липса на предпоставка по чл. 64 ал.1 от ЗИНЗС, към 20.03.2024г. не е изтърпян законовия минимум от наложеното наказание, към датата на молбата същият търпи наказанието при строг режим, поради което не може да се търпи присъдата в затворническо общежитие от открит тип. Същото е становището и на НС СДВР Г..

По делото е приложено и затворническото досие на Г. за периода от престоя му от 24.06.2018г.-11.07.2022г., в което фигурират множество заповеди за награди, заповед №81/23.10.2020г. за замяна на режима от строг на общ, заповед №33/24.03.2022г. за замяна на режима на изтърпяване на наказанието от общ на лек, доклад за оценка на поведението на лишения от свобода, заповед за преместването му в ЗО „К.“, заповеди за възлагане на работа. Приложени са всички горецитирани съдебни актове.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата:

Жалбата е подадена в срок от лице с правен интерес и срещу акт, за който изрично е предвидена обжалваемост пред административния съд, поради което тя е допустима и следва да бъде разгледана досежно нейната основателност.

Съгласно чл. 64 от ЗИНЗС лишените от свобода с добро поведение, които са изтърпели най-малко една четвърт, но не по-малко от 6 месеца от наложеното наказание в затвор или в затворническо общежитие от закрит тип, могат да бъдат премествани по инициатива на началника на затвора или по тяхна молба за доизтърпяване на наказанието в затворнически общежития от открит тип, като началникът на затвора се произнася с мотивирана заповед след вземане на становището на ръководителя на направлението за социална дейност и възпитателна работа, на заместник-началника по режимно-охранителната дейност и на началника на съответното затворническо общежитие относно поведението на осъдения по време на изтърпяване на наказанието и съобразно изискването на чл. 43, ал. 4.

Оспорената заповед е издадена от компетентния съгласно чл. 64, ал. 1 от ЗИНЗС орган – началникът на затвора. Спазени са изискванията по отношение формата на административния акт, заповедта е подробно и конкретно мотивирана, като в нея са посочени фактическите и правни основания за издаването ѝ. Не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила. В случая административното производство е започнало по подадена от жалбоподателя молба и се е развило в съответствие със специфичните изисквания по ЗИНЗС, като са изискани и взети предвид становища от лицата, посочени в чл. 64, ал. 2 от ЗИНЗС.

Оспорената заповед е постановена при нарушение на материалния закон.

Разпоредбата на чл. 64 от ЗИНЗС предвижда възможност лицата, изтърпяващи наказание "лишаване от свобода", да бъдат премествани за доизтърпяване на наказанието в ЗО от открит тип, ако по отношение на тях са изпълнени две условия – показали са добро поведение и са изтърпели най-малко една четвърт, но не по – малко от 6 месеца от наложеното наказание в затвор или в ЗО от закрит тип. Видно от текста на разпоредбата, несъмнено се касае само за възможност, а не за задължение на органа, на който е възложено издаването на съответния административен акт, да разпoredи преместване във всички случаи, в които са налице материалноправните предпоставки по чл. 64, ал. 1 от ЗИНЗС, тоест изпълнението на посочените в чл. 64, ал. 1 от ЗИНЗС условия не обуславя непременно уважаване на молбата, респективно на предложението за преместване.

В случая, видно от изложените в заповедта мотиви, административният орган е констатирал, че са изпълнени формалните изисквания на чл. 64, ал. 1 от ЗИНЗС – жалбоподателят е изтърпял най-малко една четвърт от наложеното наказание. Същевременно обаче, отказът е мотивиран с липсата на втората предпоставка, а именно лишеният от свобода да е показал добро поведение. Отказът е аргументиран с изискуемите по закон становища на изброените в нормата на чл. 64, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС служители, от които се установява, че не са налице категорични данни за добро поведение на осъденото лице в рамките на пенитенциарното заведение.

Липсва изобщо произнасяне, още по-малко, въз основа на конкретни фактически установявания, защо е прието, че в процесния случай е налице "липса на добро поведение", по смисъла на закона. Преместването в различен тип общежитие не е мярка, която пречатства и е във връзка с продължаващата корекционно-възпитателната дейност.

Всички ангажирани в административното производство органи, задължени по закон да дадат становища по административното производство относно релевантния факт по втората предпоставка на нормата, за конкретното поведение на л. св., от което следва да се направят изводи за/против "добро поведение", в рамките на пенитенциарното

заведение, се аргументират бланкетно посочвайки, липсата на втората нормативно установена предпоставка на чл. 64, ал. 1. от ЗИНЗС. Не са посочени, не са анализирани и не са представени доказателства за релевантни факти, въз основа на които може да бъде направен конкретен извод за поведението на жалбоподателя, в противовес на нормата на чл. 439а от НПК. В националното наказателно право, категорията "добро поведение", като морална категория не е нормативно установена изрично. Същевременно обаче е налице пряка императивна норма относно доказването за поправяне и в частност доброто поведение на осъдения, а именно: съгласно чл. 439а, ал. 1 от НПК доказателства за поправянето на осъдения и лишен от свобода, са всички обстоятелства, които сочат за положителна промяна у осъдения по време на изтърпяване на наказанието, като доброто поведение, участието в трудови, образователни, обучителни, квалификационни или спортни дейности, в специализирани програми за въздействие, общественнополезни прояви. Според ал. 2, доказателствата за поправянето се установяват от оценката на осъдения по чл. 155 от ЗИНЗС, работата по индивидуалния план за изпълнение на присъдата по чл. 156 от същия закон, както и от всички други източници на информация за поведението на осъдения по време на изтърпяване на наказанието. Това изисква, изводите на административния орган, да са базирани на представителна и надеждна емпирична информация, установена с конкретни доказателствени средства относно относими положителни факти, в конкретното административно производство.

В конкретния случай са напълно игнорирани данните от предходния престой на лицето в затвора С., неговите постижения касателно поведението му и отчетения нисък риск за обществото, факта на предсрочното му условно освобождаване и всички данни, на база на които се основава това решение на съда.

Дейността по изготвянето на оценки на рецидивния риск като процедура, документация, организация и отговорности, е регламентирана в Правила за прилагане на системата за оценка на риска от рецидив и вреди при лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода в пенитенциарните заведения /затвори и поправителни домове/, утвърдени със Заповед № ЛС-04-139/27.01.2014 г. на министъра на правосъдието. Не отговоря на целта на закона третирането на затворника като новодошъл и даването на оценка на неговото поведение единствено в периода от началото на повторното му постъпване в пенитенциарното заведение на база на извънредно производство по отмяна на влязъл в сила съдебен акт, без да се вземат предвид всички данни от първоначалния период на изтърпяване на наказанието. Независимо от това, дори да се отчете единствено новият период, то в процесния случай, е безспорно установено от извършената оценка на риска, че към датата на изготвяне на доклада, на лицето са определени ниски стойности на риск от рецидив: 33, т.е. а рискът от сериозни вреди за обществото е среден, за самия него, служителите и другите лишени от свобода – нисък, следователно независимо от факта, че са игнорирани напълно данните, събрани от по-дългия му престой в затвора С., приключил с условно предсрочно освобождаване, то и по отношение на втория период са налице данни за добро поведение в противовес с приетото от органа.

Тежестта на доказване, в процесния казус относно наличието на факти, обосноваващи липсата на материалноправни предпоставки, в противовес, на законоустановените, положителни такива, за постановяването на отказа, се носи от административния орган, който именно, защото издава оспорения акт, в условията на оперативна самостоятелност, в мотивите на акта, следва да посочи, не както е постъпил бланкетно и чрез препращане към други, също

бланкетни становища, както фактически основания, аргументирани с валидни, допустими и събрани по законов ред доказателства, така и правни основания за постановления отказ, което в съвкупността си съставлява мотивиран отказ по смисъла на закона. Оперативната самостоятелност, на по-голямо основание, ангажира и задължава административния орган да посочи доказателства и да извърши анализ на същите, въз основа на които извършва преценката си. Административният орган не е отчел факта, че лишеният от свобода е показал добро поведение до степен, че съдът да прецени като благоприятна за него и за обществото възможността да бъде предсрочно условно освободен от изтърпяване на наказанието. Самата затворническа администрация е била на това мнение. Доказва се от данните по делото, че Г. през по-голямата част от времето в затвора С. е полагал труд, имал дължимото поведение, сътрудничил, получавал награди, учил. Издавайки заповедта, без да отчете тези факти, началникът на Затвора С. е нарушил разпоредбата на чл. 35 от АПК, съгласно която индивидуалният административен акт се издава, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересованите граждани и организации, ако такива са дадени, съответно направени. Фактът, че административният орган действа в условията на оперативна самостоятелност, не дерогира законово вмененото му задължение да установи всички факти и обстоятелства от значение за случая, тъй като от една страна рамките на оперативната самостоятелност се поставят от законовите разпоредби. От друга страна оперативната самостоятелност, макар да дава свобода на преценка на административния орган, съобразно вътрешното му убеждение, това убеждение следва да се основава на всички съществуващи обективно факти. Ако то не е съобразено с тези факти, то административният акт, който обективира свободната преценка на органа, се нарушава принципа на истинност, нормативно закрепен в чл. 7 от АПК и е постановил процесната заповед при несъобразяване с принципа за съразмерност, прокламиран в чл. 6 от АПК, задължаващ административните органи при упражняване на правомощията си да действат по разумен начин, добросъвестно и справедливо.

Съдът кредитира свидетелските показания на св. И. Д. –Х., пробационен служител, която изнася данни за лицето по време на престоя му извън затвора, които също сочат наличие на положителна и трайна промяна в поведението на Г..

Видно от събраните по делото доказателства, по отношение на лишения от свобода Г., се установява, че са налице и двете предпоставки на чл. 64, ал. 1 от ЗИНЗС, тъй като е изтърпял най-малко една четвърт, но не по – малко от 6 месеца от наложеното наказание в затвор и е показал в действителност, установено от фактите по делото, "добро поведение".

А. на органа, свързан с определения първоначален режим за изтърпяване на наказанието не е релевантен, доколкото режимът на изтърпяване на наказанието е в компетентността именно на началника на затвора, а отделно от това вече е бил променен от строг на общ и от общ на лек именно от този орган. Доколкото постъпването на затворника за доизтърпяване на наказанието не е за първоначално такова, то към момента на подаване на процесната молба режимът на изтърпяване на наказанието е лек. Третирането на лишения от свобода като новопостъпило лице за първоначално изтърпяване на присъда е напълно погрешно и не отговаря на целта на закона. Още повече, че вече бе посочено, че връщането му в пенитенциарното заведение е по причина, извън поведението на лицето – не заради нарушаване на режима на условно предсрочно освобождаване или рецидив.

С оглед изложеното оспорената заповед се явява незаконосъобразна и като такава следва да бъде отменена.

Въз основа на така изложените фактически и правни съображения настоящият състав приема, че оспорения административен акт се явява незаконосъобразен като постановен при противоречие с материалния закон и несъобразяване с целта на закона и следва да се отмени.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК и чл. 64, ал. 4 от ЗИНЗС, Административен съд София – град, III отделение, 62 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № 21/25.03.2024 г. на Началника на Затвора С..

ВРЪЩА преписката на Началника на Затвора С., за произнасяне по Молба Вх. № 4309/29.02.2024 г. по описа на Министерство на правосъдието, Затвора С., на А. И. Г., ЕГН: [ЕГН], чрез адв. К. за преместване за доизтърпяване на присъдата в ЗО "К. " – открит тип, при спазване на тълкуването и приложението на закона, съгласно настоящото съдебно решение в 14-дневен срок от получаване на настоящето решение.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Съдия: